

VALKEAKOSKI, SÄÄKSMÄKI, RAPOLAN KARTANO

SALAOJAKAIVAUSTYÖN ARKEOLOGINEN VALVONTA 1.9.1997

Johdanto

Rapolan kartanon päärakennuksen salaojitustyöt tehtiin syyskuussa 1997. Työt aloitettiin 1.9.97 kaivamalla kaivinkoneella koekuoppia salaojalinjalle mahdollisten rakenteiden ja kulttuurikerrosten havaitsemiseksi. Koekuoppien kaivamista valvoi aloituspäivänä tutkija Marianna Niukkanen. Paikalla oli myös rakennusmestari Kari Gröndahl.

Havainnot

Rakennuksen pohjoiselle pitkälle sivulle (NW-SE-suuntainen) kaivettiin viisi koekuoppaa noin metrin levyisellä kauhalla (ks. yleiskartta). Kuopista tehtiin seuraavat havainnot:

Kuopat 1-2: n. 20 cm soran- ja kiviensekaista hiekkaa. Hiekan alla koskematon savi.

Kuopat 3-4: n. 20 cm soran- ja kiviensekaista hiekkaa. Alla hiesusavea ja hiekkaa.

Kuoppa 5: Päärakennuksen itänurkalta tuli 10-20 cm maapinnan alta esiin viisi suurta (halkaisijaltaan n. 50-100 cm) irtokiveä sekoittuneessa hiekkakerroksessa. Kivet eivät muodostaneet rakennetta. Kivien välissä oli moderneja tiilenkappaleita, ja parin kiven päällä ja välissä oli ohut kerros tiivistä hiilen- ja tiilimurskansekaista multaa.

Kuopat 1-5 peitettiin myöhemmin tapahtuvaa putken asentamista varten. Sovittiin, että kuopasta 5 voi poistaa kolme pohjoisinta kiveä.

Päärakennuksen NW-päättyyn kaivettiin kuopat 6 ja 7.

Kuoppa 6: Pinnalla mullansekaista hiekkaa 35 cm, sen alla noensekaista moreenia 30 cm, sen alla kiviensekaista moreenihiekkaa n. 120 cm:n syvyydelle, pohjalla hietaa. Kuopan S-reunassa E-W-suuntainen kaapeli. (Kuopan etäisyys päärakennuksen NW-päädystä 220 cm, sijainti päädyn ikkunoiden välissä.)

Kuoppa 7: Syvyys noin 150 cm, pohjalla hietaa. 25 cm paksu noen- ja tiilimurskasekainen moreeniraita, jonka pinta n. 100 cm:n syvyydellä. (Kuopan N-reuna päärakennuksen W-nurkasta 450 cm länteen.)

Kuopat 8-10 kaivettiin päärakennuksen SE-päätyyn. Kuopat 8 ja 9 pyrittiin sijoittamaan riittävän kauas Kari Uotilan vuonna 1996 tutkimasta kellarista (ks. kaivauskertomus MV:RHOA).

Kuoppa 8: Pihatoran alla noin 20 cm paksu kerros hiilensekaista moreenia, alla tiivistä moreenikivikkoa.

Kuoppa 9: 40 cm multaa, sen alla 35 cm täytesoraa, jossa tiiliä ja vaaleankeltaiseksi lasitettujen kaakeliuunin kaakelien kappaleita, sen alla 25 cm paksu tumma tiivis multakerros, alla pohjahiekka.

Kuoppa 10: Vahva savensekainen multa, alla hiekkaa.

Yhteenveto

Kymmenestä tehdystä koekuopasta ei tehty sellaisia havaintoja, jotka edellyttäisivät tarkempia arkeologisia tutkimuksia ennen salaojien kaivamista. Ainoa kulttuurikerrokseen viittaava oli paikoin täytemaan alta esille tullut noen- ja tiilimurskasekainen sekoittunut moreeni.

Helsingissä 31.12.1998,

FM Marianna Niukkanen

Valkeakosti, Sääksmäki,
Rapolan kartano.

M. Niukkanen 1.9.1997
Koevuoppien 1-10 sijainti
salaojalinjalla päära-
kennuksen ympärillä

